Norrænir velferðarvísar

Sigríður Jónsdóttir
sérfræðingur velferðarráðuneyti
september 2015.

Norrænir velferðarvísar

- Í tilefni af formennskuári Íslands í norrænu ráðherranefndinni 2014 var ákveðið að leggja upp með verkefnið **Norræna Velferðarvaktin**.
- Hugmyndin byggir á íslensku Velferðarvaktinni sem stofnuð var í kjölfar hrunsins
- Íslenska velferðarvaktin hefur vakið athygli erlendis sem framsækin aðgerð í kjölfar hruns, þar sem sérstök áhersla var á efnaminni fjölskyldur og börn og fólk í viðkvæmri stöðu, en samdráttur í velferðarútgjöldum var svar margra annarra ríkisstjórna, við svipaðar aðstæður.
- Íslenska Velferðarvaktin lét vinna íslenska Félagsvísa. Hugmyndin að **norrænum velferðarvísum** byggir á hugmyndinni um félagsvísa sem nú eru birtir reglulega hérlendis.

Félagsvísar

- **Félagsvísar** eru gefnir út árlega frá árinu 2012 og birtir á vef velferðarráðuneytisins.
- Upplýsingar um fjölmörg atriði sem tengjast lífskjörum þjóðarinnar og ólíkum aðstæðum hópa, s.s. eftir fjöskyldugerð, kyni og aldri
- Hagstofa Íslands annast uppfærslu og birtingu **Félagsvísa** samkvæmt samningi við velferðarráðuneytið.
- Auk þess birtir Hagstofan **Félagsvísa** um tiltekin málefni:
  - Skortur á efnislegum gæðum
  - Lífskjör og lífsgæði barna
  - Börn og fátækt
  - Leigjendur á almennum markaði.
- Þróun **Félagsvísa** er unnin í samstarfi velferðarráðuneytis, Hagstofu og sérfræðihóps félagsvísa.
- Eygló Harðardóttir, félags- og húsnæðismálaráðherra, kynnti Félagsvísana á fundi ríkisstjórnarinnar í árslok 2014.

Norrænir velferðarvísar

- **NORRÆNIR VELFERÐARVÍSAR** eru eitt þriggja verkefna í Norrænu velferðarvaktinni
- **Verkefnisstjóri** er Håkan Nyman deildarstjóri í sænska félagsmálaráðuneytinu.
- **Verkefnishópur** er skipaður einum fulltrúa frá hverju norðurlandanna. Lárus Blöndal hjá Hagstofu er fulltrúi Íslands í hópnum.
- **Stýrihóp** verkefnisins skipa þeir sem leiða landsnefndir NOSOSKO, sem m.a. gefur út árlega samanburðahæfa norræna tölfræði „Social Protection in the Nordic Countries“. NOSOSKO hefur veitt framlagi til vísanna.
- **Landsnefnd í** hverju landi með fulltrúum háskóla-/rannsóknarstofnana, stjórnsýslunnar og hagstofu.
- Þrír verkefnisstjórnarfundir hafa verið haldnir.
- **Ísland (**velferðarráðuneytið) er ábyrgðaraðili verkefnisins.

Norrænir velferðarvísar

- **Verkefninu má skipta gróflega í fimm þætti sem skarast:**
- Norræna sjónarhornið -skilgreining og forgangsröðun
- Uppbygging og markmið vísanna, þ.m.t. birtingarform og vistun
- Kortlagning vísa sem liggja fyrir.
- Möguleikar á öflun og þróun nýrra gagna og vísa
- Rýni á gæði vísa og gagnasöfnun vegna vísanna.

- **Ákvarðanir:**
  - Hvað eru mikilvægustu vísarnir – lýsandi efnisatriði
  - Forgangsröðun vísa
  - Fjöldi vísa
  - Tíðni birtinga
  - Uppsetning og bakgrunnsupplýsingar.

Norrænir velferðarvísar

- **Vísarnir þurfa að uppfylla ákveðin skilyrði:**
  - Samanburðarhæfir
  - Öll lönd verða að vera með og hafa sömu gögn
  - Ekki of margir, 30 vísar eru markmiðið.
  - Aðgengilegir
  - Tímaröð
  - Tímanleiki
- **Vísarnir allir greindir eftir ákveðnum bakgrunnsbreytum, s.s.**
  - kyni, aldri, fjölskyldugerð, ráðstöfunartekjum heimilis, menntun, fjölskyldugerð, ríkisborgararétti/uppruna.

Uppfærð verkefnaáætlun, ágúst 2015.

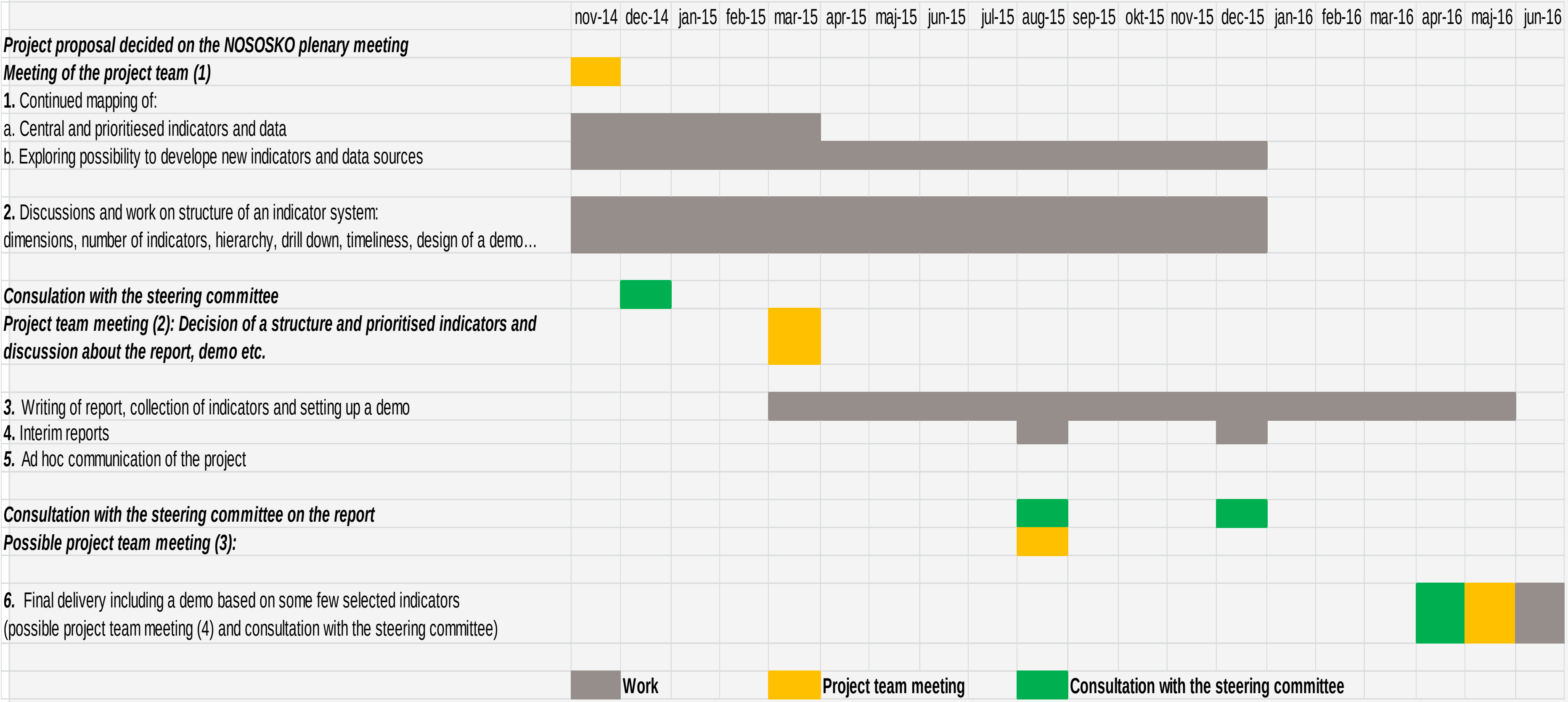

VELFERÐARRÁÐUNEYTIÐ

Efnisþættir Norrænna Velferðarvísa

- Heilsa
- Samþætting atvinnu – og fjölskyldulífs
- Menntun
- Félagslegur stuðningur og tengsl
- Borgaraleg þátttaka og stjórnskipulag
- Persónulegt öryggi
- Eigið mat á líðan
- Laun og tekjur
- Atvinna
- Húsnæði

Hvers vegna Norrænir Velferðarvísar?

- Vöktun velferðar á norðurlöndunum.
- Styrkja norræna sjálfsmynd.
- Auðvelda og styrkja norrænan samanburð og greiningu t.d. er hægt að fara í dýpri greiningu gagna en gert er í dag –gögn sem þegar liggja fyrir í löndunum.
- Auðvelda og auka norrænan samanburð og greiningu
- Tæki til að auka þekkingu til að undirbyggja stefnumótun.

Norrænir velferðarvísar

» Þróa vísa sem eru lýsandi fyrir stöðu velferðar íbúa á norðurlöndunum sem standa frammi fyrir nýjum áskorunum á ólgutímum, þar sem samfélagsaðstæður, viðhorf og menning breytist hratt.

» Vísarnir gefi vísbendingar um samfélagsþróun og áhrif þjóðfélagsaðstæðna á almenning og einstaka hópa þannig að stjórnvöld geti gripið til aðgerða.

» Vísarnir verða mikilvæg viðbót við aðra þekkingu til að styrkja grundvöll stefnumótunar.

» Að gefa mynd af þeim áskorunum sem norræn velferðarsamfélög standa frammi fyrir og auknir möguleikar á samanburði.

Takk fyrir!